№ 234. 1836

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- en Nieuws-COURANT. Wetenschappelijk Blad.

Zaterdag 1 October.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad BREDA, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat door den Stedelijken Raad is opgemaakt, de uitslag der stemming van de stemgeregtigde Burgers, tot vervulling van het één derde van het Kiezers-kollegie, hetwelk volgens art. 12 van het reglement voor het Stedelijk Bestuur, op den 30sten September 1836 moet aftreden, (zijnde er dispaal gegen buitengewone vacatures ontstaan), en dat uit het proces-verbaal dier stemming is gebleken, dat voor deze gemeente, tot van negen jaren, zijn herkozen de Heeren:

J. C. VAN MEERLO, HEz.
J. COMEN,
Mr. B. S. J. HAVERMANS.
W. VAN KAETEREN.
A. KUPPENS.
H. VAN DER STEENSTRAATEN.
J. C. VAN NAERSSEN.
P. VAN REUTH.
P. C. HESSELS, EN
W. S. NISSEN.

BREDA, den 29. September 1836.

DE ROY, Vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Heden (29 *September*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. 99¾,100; O. Metall. 100¾; Sp. Ardoin 24½; 25¼; Differed. 9¼; Nap. renten 99; B. Tweedrn. 65; Rotk. d.v 98¾; 99; Id. te Amw. 96½; Bras. 101; Wissels op Amsterdam en Rotterdam ⅝ pCt. verlies E.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 27sten September.

De *Moniteur* houdt heden in zijn officieel gedeelte, dat de Spaansche generaal *Alava* zijne brieven van opontbod den koning heeft overhandigd, en de nieuwe gezant, *Campuzano*; die, waarbij hij als gezant wordt geaccrediteerd.

— De reis van den koning naar Compiegne is tot heden uitgesteld. Z. M. zou in het kamp drie dagen vertoeven.

— De nieuwe krijgsminister, generaal *Bernard*, heeft, even als zijn ambtgenoot van de binnenlandsche zaken, eenen rondgaanden brief aan de kommandanten der militaire divisien gezonden, om hen met zijne benoeming bekend te maken, en de ingenomenheid die hier en daar tegen zijne benoeming bestaat, uit te wisschen door te herinneren aan zijnen dienstijd onder het keizerrijk, en zich te beroepen op 's konings vertrouwen, hem betoond door deze zijne bevordering.

— Men wil het hier thans doen voorkomen als of het 's Gravenhaagsch kabinet oorlogzuchtige ontwerpen koesterde en van de tegenwoordige verlegenheid en onzekerheid, vooral met betrekking tot de Spaansche zaken wilde gebruik maken. Het heet, dat men te Brussel en hier van alles onderrigt is en dat de troepen van het kamp van Compiegne, na het verlaten van hetzelve, in de noordelijke plaatsen zouden gekantonneerd worden.

— Men zegt, dat onderscheidene redacteurs der onafhankelijke bladen zich vereenigd hebben, tot het opmaken eener petitie aan de kamer der gedeputeerden, om op de vermindering van de zegelregten op de dagbladen aan te houden.

— De nieuwe fransche gezant aan het Spaansche hof, graaf *de Latour Maubourg*, is eergisteren naar zijn post vertrokken.

— De lijzenden berigten uit Madrid tot den 18den luiden gunstiger dan de gebeurtenissen [illegible] zich aangenaam lieten het geval te zullen zijn. De [illegible] was in de stad verschenen, het ministerie bevond zich intusschen in groote ongelegenheid, ter zake eener zich vormende nieuwe club, aan welke de ministers de autorisatie hadden geweigerd, en waardoor, naar een der berigten, de heer *Mendizabal* zich welligt genoodzaakt kon zien, zijne demissie te geven. Voorts bleef men steeds spreken van een onmiddellijk vertrek der beide koninginnen, zoo wanneer Madrid op nieuw bedreigd wierd.

Van het tooneel des oorlogs waren intusschen de berigten geruststellender. Het berigt van de inname van Requena door *Gomez*, door den *Dhare* van Bayonne gegeven, heeft zich niet bevestigd. Blijkens een rapport van den kolonel *Alhornoz*, militairen kommandant van genoemde plaats, is de divisie van *Gomez* den 7den te Utiel, twee uren van Requena gelegen, aangekomen; daar heeft dezelve, zonder door iemand verontrust te worden, zich tot den 15den opgehouden. Twee dagen te voren, den 13den, hadden de karlisten met 7000 man Requena aangevallen, doch slechts twee veldstukjes bij zich hebbende, hadden zij die plaats, die wel bevestigd is, niet kunnen bemagtigen en waren afgetrokken; den 16den waren de vereenigde karlistische benden van Utiel naar Casa-Ibanes getrokken, van welk punt zij of den weg naar Valencia of naar Murcia kunnen inslaan. Door het verlaten nu van Utiel en der omstreken van Requena is de groote weg tusschen Madrid en Valencia weder vrij geworden. Men gelooft derhalve dat de karlisten zich genoopt gevonden hebben, dit gewigtig punt te verlaten, uit vrees van de zamentrekking tegen hen der twee corps, onder Iriarte, Arriaza, Valencia en Kastilien. *Rodil* van zijn kant is [illegible] gevaar geweken zijnde, weder met een deel van het uitgetrokken garnizoen in de hoofdstad teruggekeerd.

Uit Bayonne wordt van den 23sten voorts nader geschreven, dat de brigadier *Alata* den 21sten de bende van *Gomez* nabij Villa Robledo eenige verlies zou hebben toegebragt. Het berigt spreekt van meer dan ruim 1300 gevangenen en de vermeestering van een paar veldstukken.

— De courant van Madrid van den 18den behelst nog een decreet, de sequestratie bevelende van al de eigendommen van personen, die sedert den 1sten October 1833 hunne woonstede verlaten hebbende, op eene gehaande wijze de zaak van den pretendent hebben voorgestaan.

— De berigten van de grenzen bevestigen den reeds aangekondigden dood van *Mina* nog niet. Deze generaal moet evenwel op zijn uiterste liggen.

— Een aan het oorlogs-bureau geattacheerd hoofd-officier, de heer *Bidaux*, is den 27sten te Bayonne gekomen, om zich met den generaal *Harispe* over de ontbinding van het te Pau georganiseerd Fransch-Spaansch hulp-legioen te verstaan.

— Ter beurze van heden (27 *September*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. 105,10; 3 pCt. 78,10; Nap. renten 97; Sp. Ardoin 23¾; Differed. 7; Passieve 8¾; Rom. L. 100½.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 30sten September.

Uit 's Gravenhage schrijft men van gisteren:

» Gisteren is er weder groot diner ten hove gehouden, waarop Z. K. H. de Grootvorst *Michael* van Rusland, de Pruissische Prinsen en al de leden van het Koninklijk Gezin tegenwoordig waren.

» Morgen zal er bij Z. K. H. Prins *Frederik* groot diner plaats hebben.

» Heden heeft Z. K. H. Prins *Frederik Hendrik*, derde zoon van Z. K. H. den Prins *van Oranje*, zijne geloofsbelijdenis, op 's Kopings Paleis, bij Ds. *Dermout*, Hofprediker, in tegenwoordigheid van het Koninklijke Gezin, afgelegd. Als lidmaat der Hervormde Kerk is Z. K. H. door *Noordinck*, in de groote kerk, bevestigd geworden.

» Naar men vernoemt heeft de graaf *Alopeus*, die dezer dagen van zijne reize buitenslands in de residentie is teruggekeerd, de betrekking van tweeden secretaris bij het Russische gezantschap weder opgevat."

— Naar men uit Amsterdam schrijft is in eene op woensdag 11. aldaar gehouden vergadering der directie en commissie tot den geprojecteerden ijzeren spoorweg tusschen de hoofdstad en Haarlem, besloten, dat dezelve zich voorzeerst niet als ontbonden zoude beschouwen, maar dat aan Z. M. een rekwest zou worden gerigt, met verzoek om in de oorspronkelijke concessie eenige wijzigingen te maken, en wel 1°. de bevoegdheid om slechts een enkel spoor te leggen; 2°. eene geringe verhooging der tollen; 3°. eenen langeren duur der concessie, en 4°. om de limite van den interest te verhoogen, zijnde bij de oorsprokelijke concessie bepaald, dat de tollen zouden worden verminderd, zoodra die interest meer dan 10 pCt. mogt bedragen.

— Uit Dordrecht schrijft men, van den 28sten, dat aldaar dien dag, op de werf *Corn. Gips en Zonen*, de kiel gelegd is van een fregatschip, groot ongeveer 400 Java-lasten, genaamd *Soerabaya*.

— In het jongste verslag omtrent het Instituut van Doofstommen te Groningen, merkt men, onder anderen, het navolgende op:

Op Java werden tot hiertoe nu en dan kollecten of inteekeningen ten behoeve van het Instituut gedaan, welke van tijd tot tijd meer moeijelijk werden en minder gunstige uitkomsten opleverden. De departements-directie aldaar heeft het dunkshien weten te leiden, dat in Neêrlands Oost-Indische Bezittingen, even als in het Vaderland, het lidmaatschap is aangenomen door een aantal personen, welke zich verpligt hebben, jaarlijks eene vaste som te zullen contribueren, waardoor de inkomsten des Instituuts in die streken meer verzekerd zijn; telkende dit departement reeds 166

leden, behalve die in de buitenbezittingen, welke tot hiertoe nog niet zijn opgegeven.

Voorts blijkt uit dit verslag, dat van de ter plaatsing opgenomene doofstommen er 21 in dit jaar zijn overgegaan. Het getal der kweekelingen, welke in dit jaar ontslagen zullen worden bedraagt slechts een zevental. Drie van dezelve zijn bekwaam om in de maatschappij te verkeeren; twee zijn zulke in eene mindere mate; twee andere zijn ontslagen, omdat van dezelve weinig voortgang in kennis en beschaving te wachten was. Het getal der leerlingen op het Instituut aanwezig, bedraagt thans 168.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 27sten September.

De berigten, welke men te Petersburg wegens den toestand der Keizers ontvangen heeft, luiden gunstig. Het laatste bulletin van den geneesheer *Arendt* en den district-heelmeester *Zwarner*, is gedagteekend Tschembar den 11 September, ten 8 ure des avonds; en luidt aldus:

» Z. M. de Keizer heeft den nacht zeer goed doorgebragt, en voelt zich, over het algemeen, zeer wel. De uiteinden van de gebroken deelen bevinden zich op de behoorlijke plaats, en het aangroeijen derselve laat zich zeer spoedig hopen. » De twee volgende dagen had de Keizer nog al pijn geleden, doch dezelve was sedert merkelijk afgenomen.

— Den 11. dezer is er, bij gelegenheid van het naamfeest van Z. K. H. den grootvorst troonopvolger, van den verjaardag van H. K. H. de grootvorstin *Olga*, en van het ordenfeest des heiligen *Alexander Newski*, te Petersburg een plegtige dienst gedaan in het klooster van den genoemden heilige, welke door H. M. de Keizerin, door de overige leden van het Keizerlijk geslacht, door het korps diplomatiek en de aanzienlijkste staatsdienaren bijgewoond werd; des avonds was de stad verlicht.

— Uit Berlijn wordt het volgende geschreven, omtrent het bezoek der Pruissische Prinsen in de Rijnprovincien: » Alle berigten uit de westelijke provincien ons toekomende, zijn vol uitdrukkingen van vreugdgevoel over het verschijnen der Koninklijke Prinsen aldaar, en dragen blijken van de opregtste verkleefdheid en der algemeene liefde waarmede de Prinsen overal begroet en van het volk ontvangen werden. De vriendelijkheid en het open, ongedwongen karakter, hetwelk den Pruissischen Prinsen zoo eigen is, en die in het bijzonder het kenmerk is des Kroonprinsen, verrukt aller harten. De openbare vreugde wordt nog verhoogd door het berigt, dat HH. KK. niet onmiddellijk naar Berlijn zullen terugkeeren, maar al de Rijnprovincien zullen doorreizen en een kortstondig bezoek in 's Gravenhage afleggen. Tegen het einde van october zal daarentegen Berlijn het vereenigingspunt zijn van een aantal der aanzienlijkste personen, ter viering der huwelijksplegtigheden van de Prinses *Elisabeth*, dochter van Prins *Willem*, broeder Z. M., met den Prins *Karel* van Hessen. Een reeks van luisterrijke feesten wordt te dien einde voorbereid."

— Alhier is aangekomen de oostenrijksche gezant aan het londensche hof, vorst *Esterhazij*.

— Z. K. H. Prins *Willem* van Pruissen, zoon des Konings, is met zijne gemalin den 24sten te Carlsruhe voor een bezoek bij den Grootherteg aangekomen.

— De stemming ter verkiezing van kandidaten voor het Burgemeesterschap te Darmstadt, waarbij vele kuiperijen moeten hebben plaats gehad, heeft tot uitslag gehad, dat de heer *E. E. Hoffmann* behoorende tot de bewegingspartij, de meeste stemmen heeft bekomen, te weten 691; de heer *Darmstätter* 633; de heer *Brust* 589, enz. Uit deze drie heeren moet nu de grootherteg zamen Burgemeester benoemen.

— Volgens een der Zwitsersche dagbladen zou het regerend kanton het voornemen hebben, commissarissen naar Parijs af te zenden om over de zaak van *Conseil* nadere inlichtingen te geven. Ten aanzien van het landdag-besluit, betrekkelijk de vreemde vluchtelingen, schijnen alle kantons het thans omtrent dezelfs nalezing vollomen eens te zijn. Uit Wenat intusschen wordt nog gemeld, dat men daar eenen in staatkundige woelingen betrokken vluchteling, zekeren *Wiener*, uit Darmstadt, weigerde van het grondgebied te verwijzen. De staatsraad wilde vooraf zelfs, eerst ondergoehen of *Wiener* aan de gedachte woelingen deel had genomen.

— Volgens berigten uit Verona, Milaan en Venetie, heeft de cholera daar geheel opgehouden. Te Ancona waren sedert het uitbreken der ziekte, 987 personen aangetast, 269 hersteld en 470 gestorven.

— Over Malthe heeft men berigt ontvangen, dat aanmerkelijke deelen der districten van Rossona en Crosia, in Calabrie, bijna geheel verwoest heeft. Er zijn schier geen huis zijn blijven staan, en men het zeggen, dat er 192 menschen het leven bij hadden verloren en 240 anderen zwaar bezeerd of gewond waren.

— In een schrijven uit Konstantinopel van den 5den dezer leest men het volgende:

» Te wenschen ware het dat thans, nu Silistria, deze sleutel van het rijk, weder in ottomannische handen komt, en de betrekkingen van de Porte met de Europesche mogendheden zich zoo vredelievend gestalten, ook in het rijk zelf de verontrustende kentekenen mogten verdwijnen. Maar waarlijken de Sultan zijne oogen wendt, overal merkt hij gisting en onzekerheid in den toestand op. In Bosnie, Herzegowine, en zelfs ook Albanien, leveren vele redenen van ongenoegdheid van allerlei aard op. Luidens de jongste berigten van daar, moesten de berugte *Ims*-Effendi, de pacha van Travnik en de gevaarlijke chef van Janjina, den wegens zijne invallen op het oostenrijksch gebied nog onlangs eene zware nederlaag van de oostenrijkers leed, gemeenschappelijk de wapenen hebben opgevat, terwijl de visier des Sultans weldra bij tegen derzelver macht niet opgewassen is. In Thessalien en in een deel van Rumelien heeft de pacha van Janina de handen vol met de Albanesche Kleften. Niet beter is het gesteld in Natolien, waar *Ibrahim*-pacha het vuur aanstookt. Te midden van alle deze gebeurtenissen, gaat de Sultan met het daarmede gepaard gaande verdriet en schijnt zich om de hulpbronnen van het oogenblik niet te bekommeren.

» *Ibrahim*-pacha die met 40,000 man geregelde troepen Sijrien bezet houdt, heeft in den jongsten tijd, onder voorwendsel van quarantaine, alle turksche schepen den toegang in Sijrien geweigerd; het is echter blijkbaar, dat dit bevel niet uit bezorgdheid voor den gezondheidstoestand, maar om andere kundige redenen gegeven werd."

Uit Smyrna wordt van den 16den September gemeld:

» Volgens berigten uit Alexandrie van 22sten Augustus, had de komst van het Fransche smaldeel onder admiraal *Hugon* aan de Egyptische kust, *Mehemet Alie* bewogen, om terstond een besluit te nemen, waarbij aan de Fransche onderdanen gelijke regten als aan de Engelsche werden toegekend. De firma des Sultans, daartoe strekkende, was door *Mehemed-Ali* met grooten nerbied aangenomen. Admiraal *Hugon* had verscheiden bijeenkomsten met den Onderkoning gehad, ten gevolge waarvan men ook de spoedige intrekking der andere maatregelen te gemoet zag, waardoor de Fransche handel weer belemmend geworden."

— De *politischer Zeitung* van Munchen geeft wederom berigten uit Athene, onder anderen de volgende bijzonderheden inhoudende: In den laatsten tijd was door onderscheidene bladen verzekerd dat de regering voornemens was de Akropolis te ruimen, doch tot heden was die vreeze nog door niets gewettigd, integendeel had een der half officiele bladen dit gerucht voor ongegrond verklaard. Men was te Athene geld uit bijzondere wachtende, op rekening van de derde serie der Grieksche leening, een der bladen begroette het bedrag daarvan op niet minder dan 4 millioenen fr. — De gezondheidstoestand was in de hoofdstad zoo voldoende, dat er op de geheele bevolking, 18,000 zielen bedragende, niet meer dan 40 à 50 zieken geteld werden. — Er was een militair hospitaal gevestigd, dat als het schoonste en doelmatigste van Athene gepresen werd. — De Akropolis werd meer en meer van het puin opgeruimd; men had namelijk bij het graven in denzelfs omtrek nog enige tot het Parthenon behoorende voorwerpen van de hand van *Phidias* gevonden; in den *Theseus*tempel, die voorloopig tot een museum is ingerigt, zag men thans onderscheiden standbeelden der oudheid; ook de tempel der ongevleugelde zege-godin was hersteld. — De school voor weezen te Andros nam dagelijks in bloei en in getal van kweekelingen toe; men telde er niet alleen Grieken uit alle provincien, maar ook vreemde, als uit Odessa, Konstantinopel, enz.

— Te Weenen waren den 22sten september genoteerd: 5 pCt. Metall. 102⅞; 4 pCt. 99¼; 3 pCt. 73⅞; Bankaktien 1337.

ENGELAND.

LONDEN, den 27sten September.

Men heeft hier thans berigten uit Lissabon tot den 12den ontvangen. Van het vertrek van Prins *Ferdinand* als beveltebber van het leger werd daarbij nog geene melding gemaakt; maar men spreekt in deze berigten niet hooge afkeuring van het verzoek, dat der Koningin *Donna Maria* is toegezonden, omtrent het geheel van de jongste Portugesche omwenteling. De Engelsche gezant, lord *Howard de Walden*, heeft aan der Koningin een Engelsch oorlogschip tot schuilplaats aangeboden, doch op de van Hasentwege gedane vraag, of Engeland haar het bezit harer kroon wilde waarborgen, geen voldoend antwoord omtrent dit aanbod aangenomen. Intusschen heeft de bovendrijvende partij te Lissabon den 10den pogingen te bespeuren, dat er terugwerkende kracht voor de inscheping der Koningin werden gemaakt, en dien tengevolge haar gedwongen, om op het vaderhuis de nieuwe staatsregeling te gaan beweren. Op haren togt daarheen zag men de jongedame vorstin tranen storten. Sedert werden alle de toegangen tot het paleis gestrengelijk bewaakt. De gezant *Van de Weijer* heeft onderdegenen behoord, die de Koningin bij deze omwenteling hebben

omringd en tegen het haar aangedane geweld hebben geprotesteerd!

In andere berigten uit Lissabon wordt de staat van zaken minder ongunstig afgeschilderd en gezegd dat de bevolking weerstiger is dan men wel had verwacht. Naar men wilde, was het ministerie alzoo samengesteld: *Conde de Lumiares*, voorzitter van den raad en minister van oorlog; *Vieira de Castro*, justitie; *Manoel Pasos* binnenlandsche zaken; *Sa da Bandeira*, finantien; *Cesar Vasconcelos*, marine. Voor de portefeuille van buitenlandsche zaken worden *Leonel Tavares* en *Barreto Feo* gehouden.

In sommige berigten wordt voorts opgegeven, dat de omwenteling zich niet verder dan tot Lissabon uitgestrekt heeft, en dat er zelfs onder een gedeelte der bevolking van die hoofdstad ook gedeeld gevoelen over de jongste omwenteling bestaat. Geene andere staat had, voor zoo verre men vernam, deel aan de beweging genomen; Oporto was den 19den volkomen rustig. Men verwacht, dat de Cortes met den 1sten November zouden bijeenkomen.

— De *Times* wil weten, dat het jongste verblijf van Vorst *Leopold* met de Portugesche zaken in verband stond; dat die Vorst lord *Palmerston* is komen waarschuwen, dat er in Portugal eene zamenzwering bestond; doch dat genoemde minister deze en vroegere waarschuwingen in den wind heeft geslagen, en de moeite niet heeft genomen, dienaangaande bevelen aan den Britschen gezant te Lissabon te zenden.

— Uit Madrid heeft men hier tijdingen van den 18den. Het was daar toen rustig; doch die rust was slechts schijnbaar, en men geloofde niet aan het lang bestaan van het ministerie. Zoo wel het besluit tegen de uitgewekenen, als de weigering van het ministerie om eene club toe te laten, had veel ontevredenheid verwekt.

— Dezer dagen moet hier eene groote vereeniging gehouden worden, om over middelen te beraadslagen tot het afweren eener verhooging op den prijs der steenkolen, waarmede de groote ondernemers de gebruikers bedreigen.

— Te Taunton is den 21sten een' grooten maaltijd gegeven aan de hervormdgezinde parlementsleden van het graafschap Somerset, die daarbij weder van hunne staatkundige gevoelens hebben doen blijken en in hevige bewoordingen tegen de tegenpartij zijn uitgevaren.

— Al deze dagbladen zonder onderscheid drukken hun leedwezen uit over den vroegtijdigen dood van Mad. *Beriot* (*Malibran*), die in den nacht van den 23sten te Manchester overleden is, in den ouderdom van slechts 27 jaren. Twee of drie dagen voor haar overlijden waren de verschijnselen der ziekte reeds zoo ontrustbarend, dat alle hoop op haar behoud verdwenen was.

— Ter beurze van den 26sten stonden de 5 pC. gec. 88⅝ à ¾; Nederl. 2½ pCt. 51¼; ditto 5 pCt. 101; Spanje Ardoins 20½ à ¾; Portugal 22; ditto nieuwe 48¼ à ½; Columb. 22.

Verdediging der regten van Nederland *tegen de aanmatigingen van* Groot-Brittannie, *met betrekking tot het traktaat van* 17 *Maart* 1824.

Onder dezen titel zag dezer dagen een vlugschrift het licht, 't welk blijken draagt door iemand gesteld te zijn, die, geheel doordrongen van het gevoel van waarheid en regt, zijne gevoelens als Nederlander, heeft gepoogd ter zijde te stellen, om met bedaardheid en onzijdigheid het vraagstuk te beantwoorden, in hoeverre heeft Groot-Brittannie regt om zoodanige vorderingen te doen, als het nu jegens ons ter sprake brengt. Het opschrift van dit vlugschrift bewijst genoeg, welk resultaat naar des schrijvers oordeel de behandeling dier vrage heeft opgeleverd; en het komt voor, als ofhij in de onderwinding dezer dagen de overtuiging heeft erlangd, dat hetgeen Montesquieu van de Engelsche staatkunde getuigde bij zijn leven, eene waarachtigheid was, welke het wezen dier Engelsche staatkundige handelingen zoodanigtijk uitmaakt, dat noch verandering van tijden of zeden, noch opvolging van verschillenderwijze denkende staatslieden, of afwisselende en veranderde tijdsomstandigheden daarin eenige verandering hebben kunnen brengen. Wij hebben niet nagelaten, om gedurigtijk daarop te wijzen, dat Engeland zijne staatsbelangen altijd heeft afhankelijk gemaakt van zijne handelsbelangen; en de jongste vorderingen van het kabinet van St. James hebben er de waarheid nog nader van bewezen. Dan het dikwijls voorvalt, dat geheime artikelen, wijzigende den inhoud der bekend gemaakte, ten slotte van een verdrag worden opgenomen, zoo hebben wij bij den aanvang willen onderstellen, dat er iets dergelijks bestaan moest, omdat er anders geen zedelijk begrip kan bestaan, dat onze regering zou hebben kunnen besluiten, om eene aanbieding van zes millioenen gulden te doen als schadeloosstelling voor den Britschen handel, wanneer er geene verongelijking of schending van traktaten bestaat.

De schrijver van het vlugschrift onderstelt geene geheime artikelen, maar doet zijn betoog, dat Groot-Brittannie ongeregtigd is in zijne eischen jegens ons, berusten op de verklaring van de bekende van toepassing zijnde artikelen. Hij treedt in het onderzoek der vraag, na op den voorgrond, ter ontwikkeling bij de beantwoording, gesteld te hebben vier hoofdpunten; namelijk: *a*) dat elke twijfel moet beslecht worden in verband met en overeenkomstig den aard van het onderwerp; *b*) dat de bedoeling der contractanten in verband tot de omstandigheden, tijdens het aangaan der verbindtenis, moet worden onderzocht; *c*) dat bij ontstanen twijfel eene verbindtenis moet worden uitgelegd ten voordeele van hem, die stipt doet, en tegen hem die dezelve aanneemt; *d*) dat het stilswijgend gedoogen van het ten uitvoer leggen van het contract in dien geest, moet gehouden worden voor eene goedkeuring. — Bij de ontwikkeling der hoofdpunten heeft de schrijver niet verzuimd het gevoelen te raadplegen van onzen uitmuntenden, te vroeg aan 's lands dienst onttrokkenen staatsman G. K. van Hogendorp; een man wiens eensluidend oordeel van het hoogste gewigt is in deze, en wiens advijzen niet genoeg kunnen worden geraadpleegd en nageleefd. Wanneer de schrijver verder onderzoekt, hoe het Engelsche ministerie over het vraagstuk dacht, en wat er in het Parlement over voorviel, en hoe dat traktaat hier te lande werd opgenomen, dan deelt men in de beschouwingen des schrijvers, die met Varen soortgelijke twistzaken rangschikt onder de *choses odieuses*. Onafhankelijk van den geest der twistgedingen, toont de schrijver aan, dat de regering nooit zich heeft willen of kunnen verbinden tot datgene, wat het tegenwoordige Engelsche ministerie uit dat traktaat gelezen wil hebben, en toont aan, uit het voorgevallene, bij het ten uitvoer leggen der Conventie van 17 Augustus 1816 en uit een koninklijk Besluit van 25 April 1819, dat er geen schijn bestaat van datgene, wat nu beweerd en gevorderd wordt. De herkomst der goederen is geen onderwerp van discussie bij dat traktaat geweest, en dat kon het toen ook niet geweest zijn. Met juistheid doet de schrijver opmerken, dat dat alles is voorgevallen tijdens de vereeniging met België; het zoude dus eene aanspraak zijn ten laste van het Koningrijk der Nederlanden, zóó als het vóór 1830 bestond; als men nu indachtig is aan hetgeen de gewapende opstand van België heeft voorafgegaan en vergezeld, en wat daarop gevolgd is, dan is de vordering van Engeland ten huidigen dage dubbel ongepast, al ware zij gegrond, gelijk zij het niet is. Wij merken hierbij nog aan, dat deze vordering bijzonder geschikt is, om onze geschillen met België op de lange baan te schuiven, indien het geene ongefundeerde maatregel van represaille is wegens de wet der Oost-Indische schuld, en die gebezigd wordt, om het vertrouwen der natie op de weldadige bedoelingen dier wet eenen geduchten schok te geven, ten einde alzoo derzelver ten uitvoerlegging te belemmeren. — Wij sluiten onze mededeeling en beoordeeling met te stemmen met den schrijver, als hij aldus aan het slot spreekt: „De geschiedenis leert het, dat zwakkere volken vaak hebben moeten toegeven aan de onregtmatige eischen van magtigere staten, wilden zij niet de dierbaarste belangen op het spel zetten. En wat is dan de magt en de invloed van het tegenwoordige Nederland, vooral na den afval van België, in vergelijking van de magt en invloed van Groot-Brittannie? Tot in 1830 durfden wij gelooven, dat het regt van den sterksten in de wederkeerige betrekkingen der Europesche mogendheden als geen argument meer gelden zou, maar sedert 1830 heeft de ondervinding ons van het tegendeel te overtuigende bewijzen geleverd, om niet die begoocheling te hebben verloren." Is het dan te bevreemden, dat eene natie, die doordrongen is van het gevoel van eerlijkheid en regt, en bij wie de goede trouw altijd zwaarder woog dan eigenbelang, verontwaardigd is over de déloyale staatkunde en der eigenbatige vorderingen van het kabinet van St. James, en de waarheid erkent van het oordeel der gematigde partij in Engeland, dat eene fiscale kwestie de reeds met vriendschappelijke betrekkingen met onze natie te komen verwikkelen en bezwaren, zoodat een volk, dat vroeger bevriend was, nu Engeland haat en vijandelijk tegen hetzelve is gestemd? En voor wat onze Regering aangaat, wij willen hopen, dat het de zwakheid niet hebben zal, om eenigermate zelfs toe te geven aan onregtmatige vorderingen, of door haar toegeven de Natie in den verderfelijken waan brengen, dat de opbrengsten der Natie strekken moeten, om met traktaten strijdende handelingen te vergoeijken.

STATISTIEK.

De uitgestrektheid van het fransch grondgebied bedraagt 52,760,279 hectares; de geheele bevolking bedraagt, naar de telling van 1831, 32,569,223 zielen. De contributien en openbare lasten bedragen 1,126,279,000 fr.; de belaste grondeigendommen 2,896,688 hectares, 88 ares, 54 centiares, de niet belaste grondeigendommen 2,896,688 hectares, 64 ares, 24 centiares. Het getal der belastbare gebouwde eigendommen bedraagt 6,767,433, te weten: 6,662,416 huizen en woongebouwen, 82,575 wind- en watermolens; 4412 smederijen en smeltovens, 38,030 fabrieken, manufacturen en mijnen. Het getal eigenaars bedraagt 10,896,682.

Men telt in Frankrijk 15,940,105 mannen, als volgt verdeeld: kinderen en ongehuwden 8,066,422; gehuwden 6,047,041; weduwenaars 722,611; militairen 303,231. Er zijn 16,629,118 vrouwen, als volgt: kinderen en ongehuwden 9,069,923; gehuwden 6,056,836; weduwen 1,502,359. De jaarlijksche toeneming van bevolking bedraagt 172,084 zielen. Het getal der huwelijken jaarlijks is 239,467. Het getal vondelingen 33,628.

De opgaven betrekkelijk het doorgaand jaarlijks verband tusschen de bevolking, geven de volgende resultaten: Er worden 17 jongens, tegen 16 meisjes geboren; 13 echte kinderen tegen 1 onecht; van de 28 kinderen die geboren worden, telt men 1 verlaten of vondeling; deze geboorte heeft er plaats op 32,05 inwoners, dat wil zeggen, dat het getal der geboorte door 32,05 vermenigvuldigd, het totaal der bevolking uitmaakt. Dit laatste resultaat in toepassing gebragt op de natuurlijke kinderen en de vondelingen, ziet men, dat, daar buiten gelaten de grootere kans van sterven die de laatsten ten deel valt, er zich onder de geheele bevolking van 32,569,223 zielen, 2,324,722 onechte kinderen van de beide geslachten, en onder deze 1,092,910 kinderen bevinden moeten, die bij hunne geboorte aan de algemeene liefdadigheid zijn overgelaten. Het is deze uitkomst die met reden de vraag doet rijzen, hoe men zich dan nog over de toeneming dezer ramp behoeft te verwonderen heeft? hoe men de onvermijdelijke oorzaak kan voorbij zien, waardoor jaarlijks 7600 beklaagden op de banken van de hoven en assises verschijnen, waardoor de hagnes met boeven, de steden en het platte land met 75000 bedelaars en landloopers, de hospitalen met 135,000 zieken gevuld zijn, en waardoor het bestuur zelf genoodzaakt is onder de volslagen behoeftigen 1,850,000 personen van allen ouderdom over het geheele land verspreid, te rangschikken?

De gezamenlijke lands-belastingen der contribuabelen bedragen 1,052,689,762 fr., hetgeen voor eene bevolking van 32,569,223 inwoners, van welk getal men 2,000,000 behoeftigen, landloopers, misdadigers, opgeslotenen enz. moet afzonderen, een middelbare jaarlijksche belasting per persoon geeft van fr. 2/c50.

ZAADMARKT TE AMSTERDAM

Van Woensdag 28 September.

Koolzaad. — ½ ℒ lager; Poldersch 68 ℒ; op 9 vat dadelijk 75 ℒ; in Nov. 75½ ℒ.

Lijnzaad. — in een doen: 107 ℔ Pernausch *f* 310; — 110,112 ℔ Koningsb. beschadigd in veiling *f* 9¼, 9⅝.

Raapolie. — flaauw: per 6/w. *f* 47, 46¾; vliegend *f* 46, 45¾; Oct. 45¾, 45½; Nov. 46¼, 46; Dec. 46½, 46¼, Mei 44½, 44.

Lijnolie. — per 6/w. *f* 41½; vliegend *f* 40½.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (29 *September*) waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 51⅛, 1/16; dito 5 pCt. 98⅝, 99; Kansbill. 21⅛, ⅜; Amort.-Synd. 4½ pCt. 94¼, ½, ¼; dito 3½ pCt. 75¼, ½; Handelm. 176, 178, 177; Ardoins 65 ⅝, 24 11/16, 25⅞, 24⅛; dito onbep. st. 24, 25⅜; Pass. 7⅞, 15/16.

*** Op den 13sten dezer, overleed te Amsterdam, aan een spoedig verval van krachten en na voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten der R. K. Kerk, mijn dierbare Echtgenoot ADRIANUS ANTONIUS VAN AERT, in den ouderdom van *zes-en-zeventig jaren* en ruim *acht maanden*.

Leur,
den 17. September 1836.

D. M. VAN ENGELEN.
Wed. A. A. VAN AERT.

Eenige Kennisgeving.

Verzoeke van brieven van Rouwbeklag verschoond te blijven.

NB. De AFFAIRE zal onder dezelfde firma voor mijne rekening door mijn Zoon worden gecontinueerd.

AANZIENLIJKE VERKOOPING VAN

400,000 stuks Gravuren, Litographiën

van de beroemdste Meesters, ENGELSCHE en FRANSCHE PLATEN, ten huize van Mejuffrouw de Wed. L. OERS, op de Groote Markt te Breda, op Maandag den 3den October en volgende dagen, beginnende des voormiddags ten 10 ure.

Zaterdag voormiddag van 10—1 en des namiddags van 2—5 ure, der plaatse vooraf beschreven voor een ieder te zien.

PELTERIJEN EN MANUFACTUREN

Te BREDA.

VAN MEEUWEN & Co., maken aan hunne Stadgenooten en verder gaëerd publiek bekend, dat bij hen ontvangen is EEN GROOT ASSORTIMENT PELTERIJEN, kunnende men in al wat dit vak betreft van buitengewone aanzienlijke stukken bediend worden, waaronder de originele DIEREN-NELLETJES bij hen voorhanden zijn, als: de *sprengste Kolonski, de Soebel, de Nerts, de Stijn* en overige *Marters de Chinchilla*, etc. etc. Voorts eenige WINTERSTOFFEN als: fraaije DAMES MANTELS, als FRANSCHE, ENGELSCHE en THIBETS MERINOSSEN, effen gedrukt en gebrocheerd MOUSSELINE DE LAINE, OMSLAGDOEKEN of CHALS-CARRE'S 5/4 en 4/4 donkere MODE-CATOENEN; benevens een groot Assortiment DAMAS en HEEREN-BOAS, KNOPEN en meer andere MODE-ARTIKELEN, etc. etc.

BEKENDMAKING.

Op Vrijdag den zevenden October 1836, des voormiddags om tien uren, zal men op de Gasthuisvelden, te Breda, publiek Verkoopen:

Eene aanzienlijke partij OUDE BALKEN, bestaande uit een groot getal DENNEN en MASTEN BOOMSTAMMEN, van differente lengten en zwaarten, waarvan verscheidene geschikt om, gezaagd zijnde, voor timmerwerk gebruikt te worden; alsmede eene groote partij EIKEN en MASTEN SCHALEN en BUITENSTUKKEN, zeer geschikt tot Afschuttingen, en een partij BRANDHOUT, in differente havelen verdeeld.

Alle deze Houtwaren zullen daags vóór de Verkooging, op de bepaalde plaats, voor een ieder te zien zijn.

Zegt het voort.

Voor het Rijk.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Wegen, Tuinen, enz.

Publieke Verpachting en Aanbesteding.

De Agent van het Domein te Breda zal, op Donderdag den 6den October 1836, 's morgens om 10 ure, ten huize en herberge van JAN VAN ALPHEN, in den Zandberg onder Teteringen, en ten overstaan van den Notaris JACOB VAN NAERSSEN, residerende te Breda:

Publiek Verpachten

De STEENEN WIND-KOREN-MOLEN met de daarbij behoorende HUIZINGE en LANDERIJEN te Baarle-Nassau, voor een termijn van 6 jaren, ingaande 1e Januarij 1837, en

Aanbesteden

1°. De LEVERANTIE van 365 roeden elder MEBAATMEST, ten dienste der Domeinale Boomen en Plantaadjen.

2°. Het TRANSPORT derzelve MIST.

3°. Het UMSPITTEN van 5 bunders GROND in het Ulvenhoutsbosch. Alles breeder bij billetten omschreven.

De Konditiën en Voorwaarden van Aanbesteding liggen ter lezing ten kantore van den Agent en bij de Plantaadjemeester van het Domein in het Ulvenhoutsbosch, bij wien ook nadere informatien te bekomen zijn.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

Maladies Secrètes.

TRAITEMENT du Docteur CH. ALBERT, Médecin de la faculté de Paris, Maître en Pharmacie, Ex-Pharmacien des Hopitaux de la ville de Paris, Professeur de Medecine et de Botanique, auteur de divers ouvrages de Medecine et de la nouvelle classification des Maladies Secrètes, breveté du gouvernement pour l'invention du *Vin de Salsepareille* et du *Bol d'Armenie* purifié et dulcifié, honoré de medailles et recompenses nationales, etc. etc.

A PARIS, RUE MONTORGUEUIL, N°. 21.

Les guérisons nombreuses et authentiques obtenues à l'aide de ce traitement sur une foule de Malades abandonnés comme incurables sont des preuves non équivoques de sa supériorité incontestable sur tous les moyens employés jusqu'à ce jour.

Ce traitement est peu dispendieux, facile à suivre en secret et sans aucun dérangement. Il consiste dans l'usage du bain d'Arcueil pour les simples écoulemens (gonorrhée ou chaude pisse) et dans l'emploi du vin de Salsepareille pour tous les accidens (Voir l'instruction du docteur *Albert* sur la manière de se traiter soi-même qui se délivre gratuitement chez tous les dépositaires).

Le vin de Salsepareille et *les bols d'Arménie* du docteur *Albert* sont autorisés par brevets et ordonnances royales rendues le 1r Novembre 1835 et le 3 Novembre 1835.

à Breda *M. H. Muaten*, Apothekar op de Havermarkt;
à Amsterdam *Aug. Klaijsenaar*, Pharmacien-chimiste, Kalverstraat 218.
à la Haye *H. Schut*, Apothekar, Spui, No. 216.
à Rotterdam *S. E. van Santen Kolff*, pharmacien chimiste, Hoofdsteeg 425.

AVIS AUX INCURABLES.

Le Docteur *Albert* continue à délivrer gratuitement le vin de Salsepareille ou les bols d'Arménie nécessités à la guérison radicale de toutes les maladies rebelles intérieures qui lui sont adressés avec la recommandation des médecins Pharmaciens, des Juges de Paix et des Préfets.

Par suite du 25 Février 1835 le vin de Salsepareille du Docteur *Albert* est exempt de droits.

Consultations gratuites par correspondance (affranchir).

*** De Boekhandelaar *C. A. VIERVEG*, te Nijmegen, heeft uitgegeven en alom verzonden:

Tooneu van Verrukking en Weemoed uit de jaren der Jeugd, van wijlen *C. TEN HOET Jz.*, nieuwe uitgave, in 4 deelen; prijs *f* 5,00.

Horologie- en Uurwerkmakers-Handboekje, met 6 staande Platen en vele Tabellen, door *J. L. Schiller*, derde uitgave; prijs *f* 5,00.

Handleiding tot het stalen van Blikrem-Afleiders, door Z. E. den Heere Luitenant-Generaal Baron *KRAYENHOFF*, in groot 8°., met een plano uitslaande Plaat; prijs *f* 0,80.

Men verwarre deze uitgave niet met het stukje, aangekondigd door de Heeren *Erven DOORMAN* te ⅘ Graveuhage, onder den titel van *Voorschriften wegens het plaatsen van Blikrem-Afleiders*, à 40 *Cents*, alzoo dit slechts voorschriften bevat, den 1. December 1818 gegeven, door Z. E. den Heere toenmaligen Inspecteur-Generaal, aan de Militaire Ingenieurs, wegens het plaatsen van Blikrem-Afleiders op de Buskruid-Magazijnen enz.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.